

søgt at mildne i Kampen herhjemme, som jeg gjorde det den første Dag, jeg talte i denne Sal. Jeg anbefalede en saadan Mildnen, fordi vi trænge til den. De politiske Skel har jeg gerne villet trække saa lige og klart som muligt, for det er sundt og godt, især oven paa en Tid, hvor megen Forvirring har betaget manges Sind og manges Tanker. Det er altsaa en komplet Misforstaaelse fra det ærede Medlems Side, jeg har slet ikke talt om politiske Skel, jeg har kun talt om sociale Skel. Det er Ubetænksomhed eller Overfladiskhed i at høre efter eller læse efter, der har voldt denne Misforstaaelse.

I det andet Punkt kan jeg ikke undlade at fornøje mig lidt med at betragte det ærede Medlem som Historieskriver, der er han nemlig ude paa den historiske Videnskabs Felter og kommer hjem med et meget interessant Fund. Et Bevis paa, at Historien gentager sig, har han fundet, og det paa en ret ejendommelig Maade. Den Gruppering af Forgrundfigurerne for godt og vel 100 Aar siden under den store Reformperiode, med Godsejerne Lüttichau og Beenfeldt paa den ene Side og Reventlow og Colbjørnsen paa den anden. — denne Gruppering af Hovedfigurerne i Datidens offentlige Liv har det ærede Medlem fundet gentager sig nu i denne Sal. Landbrugsministeren og min Ringhed sammenstilles med Lüttichau og Beenfeldt, og naturligvis det ærede Medlem og hans Kollega med Colbjørnsen og Reventlow. Det er ikke daarlig præsteret. Det er Skade, at han ikke er kommen til Lüttichaus Vers. Lüttichau optraadte ogsaa i bunden Stil og fik, som bekendt, den vittige Randbemærkning af P. A. Heiberg:

„Enten man tager det paa Kryds eller Tværs,
Løjerligt er det som Lüttichaus Vers.“

Naturligvis ere ogsaa de sociale Studier dreyne samtidig med denne historiske Undersøgelse, og der er Kombinationen saaledes, at Datidens Forhold mellem Godsejer og Bonde, den store næsten enevældige Godsejer og den stakkels stavsbundne Bonde, gentager sig ogsaa nu i Historien i Forholdet mellem Gaardmand og Husmand. Den er ogsaa godt tegnet. Jeg antager for Resten, det var Spøg. Skulde det være Alvor, vil det være ikke saa lidt nedsettende for det ærede Medlems Berømmelse som Historiegransker. Den Slags Ting kunne maaske gøre sig ret godt ved adskillige Lejligheder, hvor man særlig

slaar paa Agitationstrømmen, men den Metode vil neppe have megen Betydning i denne Sal.

Den tredje Bemærkning vil jeg vende til det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen). Han anstillede en psykologisk Analyse over mig og fandt heldigvis, at Hjærtet var ret godt men Hovedet mindre rosværdigt, Klarheden var ikke meget kendelig. Naa, det var jo for Resten et ret tilfredsstillende Resultat alligevel. Men hvor man selv bor i et Glashus, skal man ikke kaste med Sten. Skæbnen spillede det ærede Medlem det mærkelige Puds, at han i samme Øjeblik serverer en lille Betragtning, der, som det ærede Medlem sagde i en anden Forbindelse, var kemisk fri for Logik. Jeg havde nemlig omtalt, som ærede Medlemmer maaske huske, i min Omtale af Landarbejderne, at man muligvis kunde benytte en saadan Hjælp, at man refunderede dem den Finanstold, som de efter Opgørelse svarer, nemlig 17 Kr. 5 Øre. Derom siger det ærede Medlem, at det vil slet ingen Hjælp være, næsten rent betydningsløst, thi denne Sum vil gaa til Huslejen eller Høkerregningen. Saa maa man altsaa gaa ud fra, at paa den Konto have de haft en Rabat paa 17 Kr. før, enten hos Høkeren eller i Huslejen. — Der er noget, der hedder Nemesis.

Jeg skal slutte disse Bemærkninger med at sige, at det undrer mig, at det første Sammenstød, jeg faar, er med de ærede Socialdemokrater. I mange Spørgsmaal vil jeg findes staaende dem meget nær, og jeg tror, at Sammenstødet maa have sin Grund i, at vi have lidt ondt ved at forstaa hinanden, men det kan maaske blive bedre. Vi Landbodemokrater have jo Rod i en gammel udpræget dansk Udvikling, baade økonomisk og politisk og ere jo gamle i Skolen. Der følger maaske nogen Snæverhed med, men der følger ogsaa nogen Styrke med. De Herrer, jeg nævnte, have mere deres Rod i en international Strømning, en international Kulturbevægelse, men derfor kunne vi godt — og det kan være en Berigelse — arbejde sammen og mødes. Vi kunne staa i Fare for at være os selv nok i vor begrænsede Synskreds og vi kunne godt trænge til et Supplement fra dem, der maaske fristes til ikke at være sig selv under en kosmopolitisk Indflydelse. Jeg vil ønske, at Muligheden for Samarbejde og Forstaaelse og gensidig Berigelse ikke skal slukkes eller standses ved tilfældige Sammenstød.